

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/74/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3512211986
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3512211986.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. vo veci starostlivosti súdu o toho času plnoletého H. J., nar. XX.XX.XXXX (do plnoletosti zastúpeného v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom) a mal. P. J., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, deti rodičov: A. J., bytom H., B. XXXX/XX a H. J., bytom A., D. B. XXXX/X, zastúpeného E. S. A., advokátom, so sídlom v H., R. XXX/XX, o zvýšenie výživného, na odvolanie matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 5P/141/2014-234 zo dňa 04. mája 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že **z v y š u j e** vyživovaciu povinnosť otca k H. J. s účinnosťou odo dňa 01.09.2013 do 31.08.2016 na sumu 100 Eur mesačne a od 01.09.2016 na sumu 110 Eur mesačne, ktoré je otec povinný poukazovať k rukám H. J., vždy do 20. dňa v mesiaci, **z v y š u j e** vyživovaciu povinnosť otca k mal. P. J. s účinnosťou od 01.09.2016 na sumu 110 Eur mesačne a vo zvyšnej časti výrokov o zvýšení výživného (výrok I., II.) a zmene predchádzajúceho rozsudku (výrok V.) rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Vo výrokoch o nedoplatkoch otca na zročnom výživnom (výrok III., IV.) rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a v rozsahu zrušenia mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k mal. H. z sumy 70 Eur na sumu 75 Eur mesačne s účinnosťou od 01.11.2012 do 30.05.2013, od 01.06.2013 do 31.08.2013 znížil na sumu 70 Eur a od 01.09.2013 zvýšil na sumu 90 Eur, ktoré výživné je otec povinný poukazovať vopred, k rukám matky, vždy do 20. dňa v mesiaci (výrok I.), vyživovaciu povinnosť otca k mal. P. zvýšil zo sumy 70 Eur na sumu 75 Eur mesačne, s účinnosťou od 01.11.2012 do 30.05.2013, od 01.06.2013 do 31.08.2013 znížil na sumu 70 Eur a od 01.09.2013 zvýšil na sumu 90 Eur, ktoré výživné je otec povinný poukazovať vopred, k rukám matky, vždy do 20. dňa v mesiaci (výrok II.). Súčasne rozhodol o nedoplatku na zročnom výživnom na mal. H. za obdobie od 01.11.2012 do 30.04.2016 vo výške 675 Eur, ktorý je otec povinný zaplatiť v splátkach po 20 Eur mesačne, spolu s bežným výživným, a to počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku do zaplatenia, k rukám matky, pod stratou výhody splátok (výrok III.) a nedoplatku na zročnom výživnom na mal. P. za obdobie od 01.11.2012 do 30.04.2016 vo výške 675 Eur, ktorý je otec povinný zaplatiť v splátkach po 20 Eur mesačne, spolu s bežným výživným, a to počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku do zaplatenia, k rukám matky, pod stratou výhody splátok (výrok IV.). Týmto zmenil rozsudok tamjšieho súdu v časti výživného na mal. H. a mal. P., č.k. 5P/157/2008-68 zo dňa 13.05.2009 (výrok V.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo (výrok VI.). Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že naposledy bolo o výške výživného zo strany

otca na obe deti rozhodnuté rozsudkom tamajšieho súdu, č.k. 5P/157/2008-68
zo dňa 13.05.2009 (právoplatným dňa 04.08.2009), ktorým bola uložená povinnosť otcovi maloletých
detí prispievať na mal. H. sumou 70 Eur mesačne a na mal. P. sumou 70 Eur
mesačne, s účinnosťou od 01.09.2007. V čase tohto rozhodnutia súdu matka maloletých dosahovala
čistý mesačný príjem 399 Eur, otec bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Zo správy úradu
práce, sociálnych vecí a rodiny súd zistil, že otec bol v evidencii od roku 2009 nasledovne:
od 16.01.2009 do 31.07.2009 (vyrađený z dôvodu nespolupráce), od 24.11.2009 do
12.09.2010 (nástup do zamestnania), od 22.12.2010 do 06.02.2011 (nástup do zamestnania),
od 01.03.2011 do 24.03.2011 (nástup do zamestnania), od 12.06.2012 do 01.07.2012 (nástup
do zamestnania), od 01.05.2013 do 02.09.2013. Otec poberal dávku v hmotnej núdzi od
01.03.2009 do 31.08.2009, od 01.03.2010 do 30.09.2010, od 01.06.2012 do 31.07.2012 a od
01.06.2013 do 31.08.2013. V čase od 22.11.2011 do 11.06.2012 bol otec maloletých vo výkone
trestu odňatia slobody (neplnenie si vyživovacej povinnosti). Otec pracoval v spoločnosti
V. J., s.r.o., H. od 02.07.2012 do 21.12.2012, od 07.01.2013 do 30.04.2013 (pracovný pomer na dobu
určitú) a dosahoval príjem 07/2012 - 12/2012 vo výške 541 Eur mesačne netto, za
obdobie 01/2013 - 04/2013 vo výške 539,22 Eur mesačne netto, v spoločnosti A., a.s. od 03.09.2013 do
30.10.2013 a dosahoval príjem 10/2013 vo výške 460 Eur netto, 11/2013 vo výške 583 Eur
netto. Od 02.01.2014 je zamestnaný na dobu neurčitú a dosahoval v roku 2014 príjem vo
výške 635,45 Eur mesačne netto a za rok 2015 vo výške 539,06 Eur netto. Matka pred
nástupom na materskú dovolenku dosahovala príjem 647,32 Eur netto, v súčasnosti je poberateľkou
rodičovského príspevku vo výške 202 Eur mesačne (plus prídavok na deti). S prihladením
na dosahovaný príjem otca dospel súd prvej inštancie k záveru, že jeho zárobkovým možnostiam, ako
i odôvodneným potrebám maloletých detí zodpovedá výživné vo výške 75 Eur na mal. H. a vo výške
75 Eur na mal. P. mesačne, s účinnosťou od 01.11.2012 (odo dňa podania návrhu) do 30.05.2013 a od
01.06.2013 do 31.08.2013 na stávajúcu sumu 70 Eur, tak na mal. H., ako aj na mal. P.
(v tom čase bol otec maloletých poberateľom dávky v hmotnej núdzi) a od 01.09.2013 na sumu
90 Eur na mal. H. a na sumu 90 Eur na mal. P.. Prihliadal na preukázaný príjmu otca
za obdobie 09/2013 do súčasnosti, na skutočnosť, že matka maloletých detí je v súčasnosti
poberateľkou rodičovského príspevku, ako aj výšku uloženého výživného právoplatným rozhodnutím a
poukazovaného výživného na maloleté deti pred vydaním rozhodnutia o ukladaní výživného do depozitu.
K domáhanej sa zvýšenej sumy výživného matkou maloletých súd prvej inštancie podotkol, že nemohol
určiť vyššie výživné, nakoľko plnenie vyživovacej povinnosti nemôže byť v rozpore s dobrými
mravmi a uviesť otca už aj v súčasnosti preukázanej finančnej tiesni, pretože po zohľadnení príjmov a
výdavkov otca nebolo preukázané, že by otec maloletých detí bol schopný plniť si vyživovaciu povinnosť
vo výške 120 Eur mesačne na každé maloleté dieťa. Vzhľadom na spätné určenie výživného od podania
návrhu matkou maloletých detí (návrh podaný 11/2012), vznikol otcovi detí dlh - nedoplatok na zročnom
výživnom od 01.11.2012 do 30.04.2016 vo výške 675 Eur na mal. H. a vo výške 675 Eur
na mal. P., ktorý dlh, súd prvej inštancie povolil otcovi splácať v pravidelných mesačných splátkach po
20 Eur, a to počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku do zaplatenia, k rukám matky maloletých
detí, pod stratou výhody splátok v súlade s § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Právne svoje
rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 ods. 2, ods. 3, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, ods. 3 Zákona o rodine.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie matka i otec.

3. Matka sa podaným odvolaním domáhala, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak,
že zvýši vyživovaciu povinnosť otca k mal. H. zo sumy 70 Eur mesačne na sumu 120 Eur mesačne s
účinnosťou od 01.11.2012, ktoré je otec povinný poukazovať vopred, k rukám matky, vždy do 15. dňa v
mesiaci a súčasne zvýši vyživovaciu povinnosť otca k mal. P. zo sumy 70 Eur mesačne na sumu 100
Eur mesačne, s účinnosťou od 01.11.2012, ktoré je otec povinný poukazovať vopred, k rukám matky.
Uviedla, že nesúhlasí so zvýšením výživného, tak ako rozhodol súd prvej inštancie, nakoľko ho považuje
za nedostatočné, vzhľadom na dĺžku súdneho konania, vykonané dôkazy a pomery mal. detí a tiež
možnosti a schopnosti ich otca. Poukázala na skutočnosť, že P. je žiačkou 9. triedy základnej školy a
mal. H. je žiakom 3. ročníka Strednej odbornej školy obchodu a služieb v H., pričom ona má v osobnej
starostlivosti tiež mal. E., ktorý sa narodil dňa 03.07.2015. Jej príjem v súčasnosti predstavuje
sumu 203,20 Eur rodičovský príspevok, 70,56 Eur prídavok deti, náhradné výživné v sume 140 Eur a 100
Eur ako výživné na mal. E.. Ďalej uhrádza splátky hypotekárneho úveru vo výške 286,36 Eur mesačne,
nájomné vo výške 140 Eur mesačne, elektrinu a plyn v sume 30 Eur mesačne. Mal. deti bývajú s ňou v
spoločnej domácnosti a je potrebné považovať náklady spojené s chodom domácnosti aj za nevyhnutné

výdavky mal. detí, nakoľko od počtu členov domácnosti závisí spotreba energií a poplatky bytovému družstvu. Vytýkala súdu prvej inštancie, že neprihliadol dostatočne na jej výdavky, ktoré predstavujú dlh na náhradnom výživnom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny H. T. a E., na mesačné splátky pôžičky od spoločnosti B. v sume 63,63 Eur a R. banke v sume 122 Eur a výdavky na stravu mal. detí mesačne v sume cca 300 Eur. Od podania návrhu na zvýšenie výživného v roku 2012 sa zvýšili výdavky na mal. H., a to konkrétne na oblečenie a obuv na prax, ktoré predstavujú 165 Eur ročne, bežné oblečenie 50 Eur mesačne, bežná obuv 200 Eur ročne, kozmetika 20 Eur mesačne, školské potreby 40 Eur ročne, očkovanie proti kliešťom 22 Eur ročne, každý druhý mesiac lieky Imunoglukain 21 Eur, liečba bežného nachladnutia cca 30 Eur 3 - 4-krát ročne. Zvýšili sa výdavky i mal. P., ktoré pozostávajú z bežných výdavkov na oblečenie 50 Eur mesačne, obuv 200 Eur ročne, kozmetika 20 Eur, školské potreby 90 Eur ročne, pričom v jej prípade sú zvýšené výdavky na zdravotnú starostlivosť, nakoľko je chorá pre problémy s obličkami a časté zápaly močových ciest, s čím je spojená zdravotná starostlivosť cca 67 Eur mesačne, úhrady u špecialistu nefrológa a imunológa cca 30 Eur mesačne. Od budúceho roka P. nastupuje na strednú školu a dôjde k zvýšeniu jej potrieb na oblečenie, obuv, školské pomôcky, výlety, exkurzie a podobne. Z týchto dôvodov výživné, stanovené súdom prvej inštancie, od otca nepostačuje. Od 02.01.2014 je otec detí zamestnaný v spoločnosti V. J. na dobu neurčitú a dosahoval príjem vo výške 635,45 Eur a v roku 2015 vo výške 539,06 Eur. Nestotožňuje sa s určením výživného v období od 01.06.2013 do 31.08.2013 v sume 70 Eur s prihliadnutím na skutočnosť, že v tomto období otec poberal dávky v hmotnej núdzi, pričom bolo preukázané, že nezamestnanosť a ekonomickú situáciu si otec zapríčinil vlastnou nezodpovednosťou v minulosti a nebolo by spravodlivé, ani v záujme mal. detí, aby jeho nezodpovednosť bola súdom zohľadnená ako poľahčujúca okolnosť pri určení výživného na mal. deti. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že nemožno priznať výživné vo výške, ktorú požadovala pre rozpor s dobrými mravmi, s týmto názorom nesúhlasila a poukázala na znenie ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že uvedené ustanovenie nie je možné použiť v prípade výživného pre mal. deti.

4. Otec sa podaným odvolaním domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že jeho vyživovaciu povinnosť od 01.09.2013 na mal. H. stanoví na sumu 78 Eur mesačne a na mal. P. vo výške 77 Eur mesačne. Uviedol, že v jeho reálnych možnostiach nie je dobrovoľne výživné uhrádzať vo výške súdom stanovenej 90 Eur mesačne na obe mal. deti od 01.09.2013, nakoľko mu súdny exekútor zráža mesačne sumu dlžného výživného a trovy exekúcie a zostáva mu mesačne 165 Eur na pokrytie jeho základných životných potrieb. Nie je preto v jeho možnostiach plniť vyživovaciu povinnosť, tak ako stanovil súd prvej inštancie bez toho, aby sa nevystavil ďalším exekúciám a trestným stíhaniam zo strany matky. Žiadal, aby odvolací súd na uvedenú situáciu prihliadal pri rozhodovaní a prihliadal aj na jeho sociálne a majetkové pomery a jeho reálne možnosti.

5. Matka vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že zásadne nesúhlasí s tvrdením otca o jeho finančných možnostiach a vykreslenou sociálnou situáciou. Uviedla, že otec detí je s minimálnymi prestávkami zamestnaný od roku 2009, v súčasnosti dosahuje pravidelný mesačný príjem 560 Eur. Nesúhlasila tiež s tvrdením otca, že prejavil záujem na dobrovoľnom plnení vyživovacej povinnosti, nakoľko, pokiaľ by skutočne takýto návrh bol podaný, nebola by nútená sa domáhať cestou exekúcie plnenia vyživovacej povinnosti zo strany otca. Pokiaľ otec poukazuje na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu a obmedzené finančné možnosti, uviedla, že ani raz neprejavil úprimný záujem a pochopenie ohľadne nesporne zvýšených výdavkov jeho vlastných detí, ktoré pozostávajú v plnej miere na jej ťarchu. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky IV. ÚS 1181/07, v zmysle ktorého, ak sa zbavil rodič svojím úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba, a pre ktoré bol následne odsúdený k trestu väzenia, objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči mal. dieťaťu, nemožno túto skutočnosť pričítať na ťarchu dieťaťa, ktoré podľa článku 32 ods. 4 Listiny má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Opačný výklad by viedol k absurdným dôsledkom. Žiadala, aby súd prihliadal na schopnosti a možnosti povinného rodiča, ktorými sú jeho reálne zárobkové možnosti.

6. Otec vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že matka žiadnym spôsobom nezdôvodnila účel pôžičiek a ani ich mesačné splátky, pričom dostáva na náhradnom výživnom 140 Eur mesačne a od súdneho exekútora jej bola poukazovaná čiastka od 150 Eur do 200 Eur za zaostané výživné. Nepopiera právo mal. detí na plnenie vyživovacej povinnosti z jeho strany, ale poukazuje na skutočnosť, že obaja rodičia majú prispievať podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Pokiaľ sa však životná úroveň jedného z rodičov zhorší, deti túto životnú úroveň

zdieľajú a ich životná úroveň sa musí prispôbiť sociálnej situácii rodiča. V prípade, ak majetková a sociálna situácia povinného rodiča postačuje len na zabezpečenie základných a bežných potrieb, budú zabezpečené iba tieto potreby detí do doby, kedy sociálna situácia povinného umožní uspokojiť aj ich nadštandardné potreby. V opačnom prípade by sa dostal do situácie, kedy v dôsledku náhlej zmeny pomerov jeho príjem už nepostačuje na plnenie vyživovacej povinnosti, ako keď mal riadny príjem a dostáva sa do kolotoča exekučných a trestných konaní, ako to bolo i v tomto prípade.

7. Vo svojom stanovisku k vyjadreniu otca matka uviedla, že pôžičky, ktoré spláca, si vzala z dôvodu zabezpečenia životných potrieb pre seba a mal. deti, nakoľko v danom čase bola dlhodobo práceneschopná a otec si svoju vyživovaciu povinnosť k deťom neplnil. Poukázala na prvoradú povinnosť každého rodiča zabezpečiť výživu svojich detí a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich potrieb. V konaní pred súdom prvej inštancie bola preukázaná životná úroveň otca, ktorý od roku 2014 dosahuje stabilný príjem v priemere cca 600 Eur mesačne, žije v domácnosti so svojou matkou, z čoho možno predpokladať minimálne náklady na domácnosť. Pokiaľ otec má exekučné zrážky, sú vymáhané finančné prostriedky na jeho mal. deti z titulu neplatenia výživného, nakoľko si dobrovoľne neplnil svoju vyživovaciu povinnosť a musela požiadať o vyplácanie náhradného výživného. Svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu si otec zapríčinil tým, že neplnil dobrovoľne svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. Poukázala na znenie § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Záverom uviedla, že otec dobrovoľne neprispieva na výživu mal. detí ani v súčasnosti a sú mu vykonávané exekučné zrážky zo mzdy, ktoré sa ukladajú do úschovy a ona je viac ako rok odkázaná na poskytovanie náhradného výživného.

8. Otec vo svojom stanovisku k vyjadreniu matky uviedol, že pracuje v 4-zmennej prevádzke a nemá možnosť vykonávať ďalšiu prácu, nakoľko pracuje aj v sobotu, nedeľu, ráno, poobede, aj v noci v sťažených pracovných podmienkach, aj počas sviatkov, aby si zvýšil príjem, a tým exekučnú zrážku. Má množstvo nadčasov a kvôli chorobe za posledné tri roky neodpracoval len 6 dní. Na pokrytie jeho potrieb mu zostáva suma 160 Eur mesačne. Podľa jeho evidencie má matka zaplatené celé bežné a zaostalé výživné a iba nevraživosť matky mal. detí voči nemu jej bráni zobrať exekučný návrh späť a dať mu priestor postarať sa o deti, pričom H. nadobudol plnoletosť a podľa jeho informácií začal pracovať. Od prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a získania riadnej a trvalej práce od novembra 2012 uhradil bežné a dlžné výživné dobrovoľne a cestou exekučných zrážok vo výške 15.000 Eur, a preto nechápe tvrdenie matky, že neplatí a neplní si svoju vyživovaciu povinnosť a má iné reálne zárobkové možnosti.

9. Kolízny opatrovník napriek tomu, že jeho prvoradou povinnosťou je v konaní zastupovať záujmy mal. detí, sa k podaným odvolaniam, ktoré mu boli doručené, písomne nevyjadril.

10. Krajský súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť s poukazom na § 388 CSP v prípade H. za obdobie od 01.09.2013 a v prípade mal. P. za obdobie od 01.09.2016 a vo zvyšnej časti potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

11. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné sa samé živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine).

12. Rozhodnutie o výživnom nie je rozhodnutím nemenným. Priznané výživné možno v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť v prípade, ak sa menia pomery. Citované zákonné ustanovenie vychádza z predpokladu, že výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase, keď súd rozhoduje o výživnom. Plynutím času však môže nastať zmena pomerov ako na strane maloletých detí, a to v dôsledku pribúdajúceho veku, nárastom ich odôvodnených potrieb, nákladov na štúdium, tak aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením ich príjmu, prípadne pribudnutím alebo odbudnutím ich vyživovacích povinností.

13. V danom prípade z obsahu spisu (a pripojených a oboznámených spisov) vyplýva, že posledná úprava výživného zo strany otca pre mal. H. a mal. P. bola vykonaná rozsudkom tamojšieho súdu zo dňa 13.05.2009, č.k. 5P/157/2008-66, ktorým bola otcovi uložená povinnosť platiť výživné pre mal. H. sumou 70 Eur mesačne a pre mal. P. sumou 70 Eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2007. Citované rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 04.08.2009, čo znamená, že od poslednej úpravy výživného do rozhodnutia odvolacieho súdu uplynulo viac ako 7 rokov. H., ktorý mal v čase predchádzajúceho rozhodnutia 11 rokov, bol žiakom prvého stupňa základnej školy, mal v čase podania návrhu na zvýšenie výživného 14 rokov, bol žiakom 9. triedy základnej školy a dosiahol v priebehu tohto súdneho konania plnoletosť dňa 27.06.2016. Od 01.09.2013 je H. študentom Strednej odbornej školy obchodu a služieb v H., odbor cukrár, v ktorom štúdiu doposiaľ pokračuje, od 01.09.2016 je študentom 1. ročníka denného nadstavbového štúdia v rovnakom obore. Mal. P. mala v čase posledného rozhodovania 9 rokov, bola žiačkou prvého stupňa základnej školy, v čase podania návrhu bola žiačkou 6. triedy základnej školy a od 01.09.2016 je študentkou Strednej odbornej školy obchodu a služieb H., odbor čašníčka. Je preto nepochybné, že uplynutím času viac ako sedem rokov došlo k výraznej zmene pomerov na strane oboch detí, a to jednak ku dňu podania návrhu na zvýšenie výživného v novembri 2012, ale predovšetkým od začatia štúdia oboch detí na strednej škole.

14. V čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom (v roku 2009) poberal otec dávky v hmotnej núdzi a príspevky vo výške 60,43 Eur mesačne, od 16.01.2009 bol opakovane vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pracovné pomery mal krátkodobé a časovo obmedzené. Od 22.11.2011 do 11.06.2012 bol otec vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu neplnenia si vyživovacej povinnosti, a tým naplnenia skutkovej podstaty trestného činu zanedbania povinnej výživy. Od júla 2012 do decembra 2012 a od 01.01.2013 do mája 2013 pracoval v obchodnej spoločnosti V. J., spol. s r.o., H. a jeho priemerný čistý mesačný zárobok za uvedené obdobie predstavoval sumu 540 Eur mesačne (za obdobie v roku 2012 vo výške cca 541 Eur mesačne a za obdobie roku 2013 vo výške cca 539 Eur mesačne). Pracovný pomer skončil uplynutím dojednaného času Od 01.05.2013 do 31.08.2013 bol otec evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, poberal dávku v hmotnej núdzi (od 01.06.2013 do 31.08.2013). V mesiacoch september 2013 a október 2013 bol otec zamestnaný v obchodnej spoločnosti A., a.s. a dosiahol zárobok v septembri 2013 vo výške 460,66 Eur a v októbri 2013 583,61 Eur. Od 01.01.2014 je otec zamestnaný v obchodnej spoločnosti B. M., a.s., J. s priemerným čistým mesačným zárobkom v roku 2014 vo výške 535,45 Eur a v roku 2015 vo výške 539,16 Eur.

15. V čase prechádzajúceho rozhodnutia o výživnom bola matka zamestnaná s priemerným čistým mesačným zárobkom 399 Eur. V čase podania návrhu až do nástupu na materskú dovolenku dosahovala priemerný čistý mesačný zárobok 647,32 Eur mesačne. Od narodenia tretieho dieťaťa (03.07.2015) je matka poberateľkou rodičovského príspevku vo výške 202 Eur mesačne, poberá prídavok na tri deti.

16. Ustanovenie § 163 O.s.p., účinného do 30.06.2016, umožňovalo zmenu rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach, a to v prípade, že sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie splátok. Podmienkou pre opakované rozhodnutie súdu o výživnom je zmena pomerov, ktorá je upravená v § 78 Zákona o rodine. Podľa ods. 1 veta prvá tohto ustanovenia, dohody a súdne rozhodnutie o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Dôvodom na zmenu rozhodnutia o výživnom je len podstatná zmena tých okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. V zmysle tzv. valorizačnej klauzuly, upravenej v ods. 3 tohto ustanovenia sa pri posudzovaní, či došlo k zmene pomerov, vždy musí prihliadnuť na vývoj životných nákladov za celé obdobie, za ktoré sa navrhuje zmena výšky výživného.

17. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu danej veci súdom prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného pre mal. H. a mal. P. bol dôvodný. Predovšetkým na strane detí nastala podstatná zmena pomerov s ohľadom na celkový vývoj životných nákladov, pričom bolo potrebné prihliadnuť na vek detí, ich štúdium a odôvodnené potreby. V čase podania návrhu na zvýšenie výživného uplynula od predchádzajúceho rozhodnutia doba troch rokov, do rozhodovania odvolacieho súdu o výške výživného uplynula doba viac ako 7 rokov, pričom H. je v súčasnosti plnoletý (XX.XX.XXXX nadobudol plnoletosť), P. má 17 rokov. Obe deti študujú na Strednej odbornej škole obchodu a služieb v H., čím sú v značnej miere zvýšené ich odôvodnené potreby. Pomery

otca sa výrazným spôsobom od podania návrhu na zvýšenie výživného nemenili, dosahujú výšku od 540 Eur mesačne (v roku 2012) po sumu 545 Eur v roku 2014, 539 Eur v roku 2015. Značne sa však zvýšil zárobok otca oproti poslednému rozhodovaniu o výške výživného v roku 2009, kedy bol otec nezamestnaný a poberal len dávku v hmotnej núdzi vo výške 62 Eur. Zmena pomerov nastala i na strane matky detí, ktorej pribudla vyživovacia povinnosť k ďalšiemu dieťaťu (v roku 2015) a je v súčasnosti na materskej dovolenke s príjmom 202 Eur mesačne, pobera prídavok na tri deti.

18. Pokiaľ súd prvej inštancie na základe ním zisteného skutkového stavu veci zvýšil výživné zo strany otca za obdobie od 01.11.2012 do 30.05.2013 na každé z detí zo sumy 70 Eur na 75 Eur mesačne, nemohol odvolací súd jeho rozhodnutiu nič vytknúť, nakoľko odôvodnené potreby mal. detí uvedenú sumu výživného neprekračovali, obe deti boli žiakmi základnej školy a odvolací súd je toho názoru, že v tomto období suma 75 Eur mesačne zodpovedala ich odôvodneným potrebám, ako i možnostiam a schopnostiam ich otca. Rovnako za správne považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie o určení výživné pre obe mal. deti za obdobie od 01.06.2013 do 31.08.2013 vo výške 70 Eur mesačne, keď bolo potrebné zohľadniť skutočnosť, že otec bol evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie, poberal výlučne dávku v hmotnej núdzi, pričom nebolo možné vychádzať z princípu potenciality v danej veci, nakoľko pracovný pomer otca v obchodnej spoločnosti V., a.s., H. skončil uplynutím dohodnutého času. K významnej zmene pomerov na strane H. došlo k 01.09.2013, kedy nastúpil na štúdium na Strednú odbornú školu obchodu a služieb H. v odbore cukrár, čím nepochybne vzrástli jeho náklady, ktoré štúdium pokračuje doposiaľ. Odvolací súd dospel k záveru, že za obdobie od 01.09.2013 je potrebné zvýšiť výživné zo strany otca pre mal. H. na sumu 100 Eur mesačne, ktorá zodpovedá odôvodneným potrebám H., ktorý študuje na strednej škole, rovnako ako možnostiam a schopnostiam jeho otca, vzhľadom na zistený príjem. Následne výživné pre H., ktorý dosiahol plnoletosť 27.06.2016 a v súčasnosti nepracuje, zvýšil s účinnosťou od 01.09.2016 (H. sa sústavným denným štúdiom pripravuje na svoje budúce povolanie) na sumu 110 Eur mesačne, zodpovedajúcu možnostiam a schopnostiam otca, ako i odôvodneným potrebám H. s tým, že určil otcovi povinnosť uvedené výživné platiť k rukám H. J., vždy do 20. dňa v mesiaci, ktoré rozhodnutie odôvodňuje skutočnosť, že H. je plnoletý. V prípade mal. P. odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za obdobie do 31.08.2013 za súladné s obsahom spisu. Vzhľadom ku skutočnosti, že P. navštevovala druhý stupeň základnej školy, považoval za správne i zvýšenie výživného zo strany otca pre mal. P. za obdobie od 01.09.2013 do 31.08.2016 na sumu 90 Eur mesačne. Od 01.09.2016 mal. P. začala študovať na Strednej odbornej škole obchodu a služieb H. v odbore čašníčka, a preto bolo potrebné výživné zo strany otca pre mal. P. od tohto obdobia zvýšiť na sumu 110 Eur mesačne. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené výživné zodpovedá nielen odôvodneným potrebám oboch detí, ale i možnostiam a schopnostiam ich otca, ktorý má dlhodobu pravidelný priemerný mesačný zárobok dosahujúci výšku cca 540 Eur mesačne.

19. Pokiaľ otec poukazoval na svoju sociálnu a finančnú situáciu, keď mu po exekučných zrážkach zostáva suma cca 160 Eur na jeho živobytie, odvolací súd zdôrazňuje, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a súd neberie do úvahy pri skúmaní možností a schopností, ako aj majetkových pomerov povinného rodiča výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Dodáva, že právo na výživu je zákonný nárok dieťaťa a každý rodič je povinný vyživovať dieťa, aj keď na úkor svojho minima. Je tiež potrebné zdôrazniť, že exekučné zrážky z titulu dlhu na výživnom otec zapríčinil sám tým, že výživné dlhodobu neplatil, a to i v obdobiach, kedy mal dostatočný príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti, za čo bol uznaný za vinného z trestného činu zanedbania povinnej výživy a došlo i k výkonu trestu odňatia slobody. Skutočnosť, že otcovi sú vykonávané exekučné zrážky zo mzdy, nemôže byť na ťarchu mal. detí, ako správne poukázala matka detí. Odvolací súd na uvedené dlhy na výživnom otca nemohol prihliadať, rovnako ako neprihliadal na prípadné iné jeho exekučné zrážky, nakoľko výživné má prednosť pred inými výdavkami otca.

20. Pokiaľ sa matka domáhala zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie od 01.11.2012 s tým, že výška výživného pre každé z detí má byť určená vo výške 120 Eur mesačne, odvolací súd konštatuje, že uvedená výška výživného nezodpovedala predovšetkým odôvodneným potrebám mal. detí, ktoré neboli v konaní preukázané vo výške tvrdenej matkou. Je potrebné uviesť, že pri určení výšky vyživovacej povinnosti súd vychádza nielen z možností a schopností povinného rodiča, ale i z odôvodnených a minimálne osvedčených potrieb detí ako osôb oprávnených na výživné. Odvolací súd pri posudzovaní výšky výživného za jednotlivé časové úseky tak vychádzal z osvedčených odôvodnených potrieb detí. Zároveň zdôrazňuje, že cieľom výživného stanoveného súdom nie je kriminalizácia otca, ale

predovšetkým potreba zabezpečiť deťom výživné zo strany povinného rodiča vo výške, ktorá zodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam, ale i odôvodneným potrebám mal. detí.

21. Z týchto dôvodov krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku, pokiaľ ide o nárok uplatnený matkou na zvýšenie výživného.

22. Rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený, vznikol nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od účinnosti zvýšenia vyživovacej povinnosti, ktorého výšku a podmienky zročnosti opätovne určí súd prvej inštancie v ďalšom konaní, za ktorým účelom bol výrok o nedoplatku na zročnom výživnom zrušený a v tomto rozsahu vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Na zistenie správnej výšky nedoplatku na zročnom výživnom je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré presahuje možnosti dokazovania na odvolacom súde. Súd prvej inštancie musí zistiť, v akej výške otec dlžné výživné pre H. a mal. P. platil, následne určí výšku dlhu na zročnom výživnom s účinnosťou od 01.11.2012 do rozhodnutia súdu a určí aj spôsob jeho zaplataenia.

23. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.